

STOPS
PAIN
DOES
IT

STOPS
PAIN
DOES
IT

Korkeakoulut uudenlaista osaamista luotsaamassa

Yliopistonlehtori, FT Kai Lehikoinen
Esittävien taiteiden tutkimuskeskus
Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu
25.2.2015

Koulutustarjonnan suuntaamisessa ei ole
huomioitu riittävästi työelämän
osaamistarpeiden muutoksia ...

Alueiden kilpailukyky riippuu niiden
menestyksestä globaaleilla markkinoilla.

...

Vaikuttavuutta syntyy koulutuksen ja
tutkimuksen laadun parantamisella ja tutkimus-
ja innovaatio-osaamisen hyödyntämisellä
yritys- ja työelämässä.

OKM, KESU 2012, 43.

Sivistys ei ole vain jokin kulttuurinen pintasilaus, vaan tiedelähtöisen sivistyksen ytimenä on kasvaminen täyteen ihmisyyteen. Siihen kuuluvat kehittynyt persoonallisuus, arvostelu- ja harkintakyky ja tieteellinen maailmankuva ja -katsomus.

...

Sivistys on arvotietoisuutta ja ihmisyyden puolustamista kaikissa olosuhteissa.

(Hautamäki & Ståhle 2012, 22)

Toimintaympäristöjen ja tuotantotapojen muutos

- vaikea ennakoitavuus
- monikulttuurisuus
- monialaisuus
- elämystalous: esteettisyys ja kokemuksellisuus
- yhteiskuntavastuu
- ilkeät ongelmat

riippuvaisia ihmisten luovuudesta, mielikuvituksesta, intuitiosta, tunteista, estetiikantajusta, ongelmaratkaisukyvyistä, sosiaalisista verkostoista ja moniammatillisesta yhteistyöstä

×

Planes of thought, Mille Kalsmose
Artlab, Tanska
Valokuva Kenn Hermann

Ilkeät ongelmat

- engl. wicked problems
- pirullisen monimutkaisia
- usein haastavat koko maailman
- vaikea tai mahdoton löytää yhtä parasta ratkaisua
- niitä koskevat vaatimukset epätäydellisiä, ristiriitaisia ja muuttuvia
- ratkaisemisen arvoisia

(Ks. esim. Hautamäki & Ståhle 2012; Oksanen ym. 2011)

Taide- ja kulttuurilähtöinen osaaminen tulevaisuuden menestystekijänä

Kuva: Maiju Pulkki

- Euroopan komissio:
Unlocking the
Potential of Cultural
and Creative
Industries
- STM: Sosiaalisesti
kestävä Suomi 2020
- TEM: Työelämän
kehittämissstrategia
2020

Uushumboldtilainen yliopisto

"sivistystehtävä" ja tutkimuksen vapaus yhdistyvät uudenlaiseen yhteiskunnalliseen vastuullisuuteen.

Perinteisen humboldtilaisen sivistysyliopiston ongelmana oli eristäytyminen yhteiskunnasta ja tieteen harjoittaminen sen itsensä vuoksi ...

Uushumboldtilaisen yliopiston perusperiaatteena on tutkimuksen, opetuksen ja ilkeiden ongelmien ratkaisemisen ykseys.

Tämä on yliopiston kolmoistehtävä.

(Hautamäki & Ståhle 2012, 26)

Työelämäorientaatio

- kokonaisvaltainen työhön ja asiantuntijuuteen orientoiva asenne, tietous, taidot ja valmiudet
- ei erillisenä muista opinnoista: koulutus kytkeytyy työelämään

Tulevaisuusorientaatio

- lähtökohtana elämänuran suunnittelun tukemiselle
- mahdollisuuksien näkeminen ja omaan tulevaisuuteen vaikuttaminen
- toiveiden jäsentäminen ja arvio omista kyvyistä saavuttaa tavoitteita

(Penttinen ym. 2014, 7-8).

Tutkintovaatimusten uudistus Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa

- kandi tutkintoihin yhteisiä opintoja kaikissa koulutusohjelmissa
- vapaavalintaisia opintoja (10 op) kaikissa koulutusohjelmissa
- vapaasti valittavat avoimia kaikille Taideyliopiston opiskelijoille
- mahdollistaa opintopolkujen monipuolistumisen ja lisää opiskelijoiden liikkuvuutta
- opintojen sisältöjä ajankohtaistettu: vastaavat paremmin tämän päivän vaatimuksia ja tarpeita

Taiteilija-tutkijan työn avaaminen: Esittävien taiteiden taiteellisen tutkimuksen tohtorinohjelman tutkintovaatimukset

Taiteilija-tutkijat kehittävät ja uudistavat taiteita, niiden tekemistä, tutkimista ja opettamista. He käyvät monimuotoista ja kriittistä vuoropuhelua yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa.

Alojensa erityisasiantuntijoina he tekevät taidetta sekä tuottavat taiteen käytäntöihin perustuvaa tietoa, taitoa ja ymmärrystä, jota voidaan hyödyntää ja soveltaa sekä taiteissa että muilla yhteiskunnan aloilla. Tohtorikoulutus edistää taiteilija-tutkijoiden kykyä soveltaa kehittämäänsä osaamista taiteilijoina, tutkijoina, pedagogeina ja asiantuntijoina.

Osaamistavoitteet esittävien taiteiden taiteellisen tutkimuksen tohtoriohjelmassa

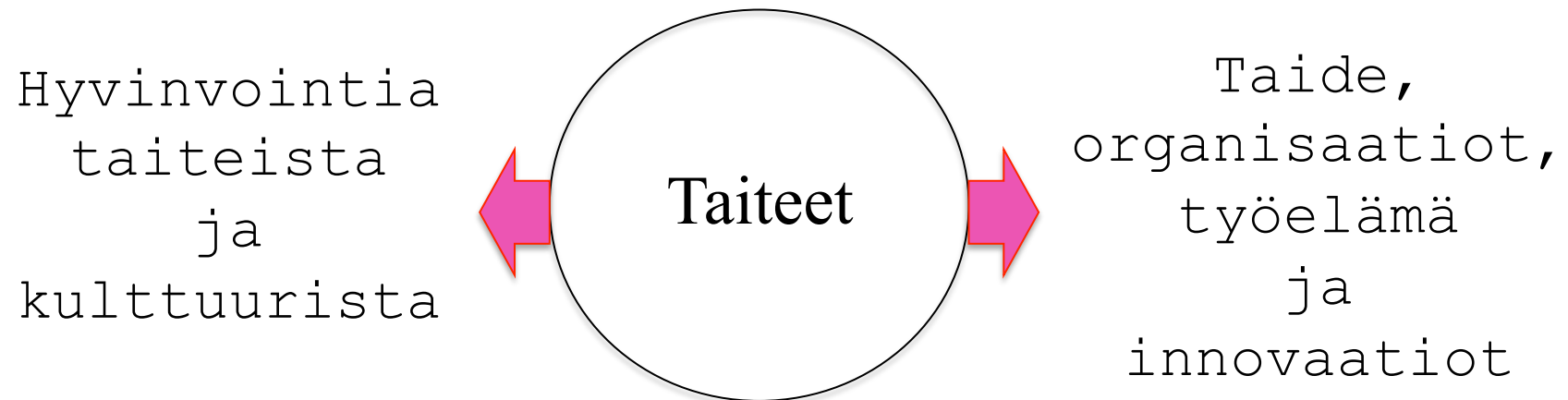
- osaa tehdä itsenäistä taiteellista tutkimusta
- osaa toteuttaa perusteltuun suunnitelmaan nojaavan taiteellisen tutkimusprojektin
- osaa kriittisesti arvioida taiteellisen tutkimusprosessin vaiheita ja lopputuloksia sekä käydä tutkimusaiheeseensa liittyvää akateemista vuoropuhelua
- osaa dokumentoida taiteellisen tutkimuksen prosesseja ja viestiä tutkimuksesta eri konteksteissa
- tunnistaa alalleen tärkeitä ja ajankohtaisia ilmiöitä ja osaa tarkastella niitä kriittisesti
- kykenee soveltamaan omaksumaansa tietoa sekä toimimaan taiteen ja taiteellisen tutkimuksen parissa suunnitelmallisesti, perehtyneesti ja luovasti
- osaa toimia yhteistyössä oman alansa ja muiden alojen asiantuntijoiden kanssa
- ymmärtää tutkimuksen ja oman toimintansa eettiset ulottuvuudet ja toimii oikeudenmukaisesti ja vastuuntuntoisesti.

Taideyliopiston työelämävalmiudet -opinnot

...tarkastellaan taiteellista toimintaa suhteessa yhteiskuntaan ja taidemaailmaan. Kurssi vahvistaa opiskelijan käytännöllisiä ja tiedollisia taitoja liittyen ammattitaiteilijana toimimiseen. Opintokokonaisuuden suunnittelun lähtökohtana on taiteilija ammatillisena toimijana kotimaisella ja kansainvälisellä taiteen kentällä.

Taiteilijan työnkuvan laajeneminen

On karmeaa huomata, että suomalaisesta taidekentästä on tulossa jonkinlainen sosiaali- ja terveyslaitoksen sivukonttori, jonka tehtävä on pitää ihmisiä henkisesti kasassa, koska muuten he hajoaisivat hulluun maailmaan. Älkäämme typistäkö taidetta kumpaankaan näistä. Taide on itseisarvo, sillä ei ole tiettyä tehtävää eikä sitä voi yrittää lukita suorittamaan sellaista. Se kyllä voi aivan mitä vain, mutta sen ei tarvitse yhtään mitään.

(Sorjanen, Jussi 2014)

...taide on kaikkina aikoina toiminut ankeutta ja pahoinvointia vastaan, sillä se osallistaa kokemaan, yllättää, synnyttää nautintoa ja iloa, haastaa näkemään toisin, stimuloi luovaan pohdintaan ja kannustaa vuoropuheluun. Taiteen synnyttämää hyvinvointia ja taidelähtöisiä hyvinvointipalveluja *ei olisi olemassa* ilman taiteen syvää ydinosaamista, luovia taidesisältöjä ja taiteen organisaatioita ...

Taideyliopiston lausunnosta eduskunnan sivistysvaliokunnalle

24.2.2014

Erikoistumiskoulutukset

- korkeakoulututkinnon suorittaneille tai vastaavan osaamisen saavuttaneille
- työelämässä toimiville
- asiantuntijuuden syventäminen
- suuntaa osaamista uudelleen muutoin kuin tutkintoon johtavassa koulutuksessa
- tukee joustavasti uusien nousevien asiantuntijuusalueiden tarpeita

×

Kuva: Maiju Pulkki

Taiteilija-kehittäjän erikoistumisohjelma
30 opintopistettä
koulutuspilottina 2014-2015
erikoistumiskoulutuksena 2016*

* käynnistys rahoituspäätöksestä riippuen

Kuva: Wilma Hurskainen

The common aim of artistic interventions in organisations is to draw from the arts and artistic inquiry to help organisations succeed in the twenty-first century business landscape.

... taidealan tuottamat omintakeiset, osallistavat ja uusia näkökulmia avaavat teokset, esitykset ja tapahtumat ovat jo nyt rakentamassa elinvoimaisia ja kiinnostavia ympäristöjä, jotka tekevät Suomesta erottuvan ja houkuttelevan toiminta- ja elinympäristön yrityksille ja ihmisille.

Taide pitääkin nähdä nykyistä syvällisemmin Suomelle merkittävänä vahvuustekijänä ja taiteen ammattilaisia kannattaa palkata mukaan kaupunki- ja aluesuunnittelun työryhmiin pohtimaan luovien, elinvoimaisten ja vetovoimaisten ympäristöjen kokonaisvaltaista suunnittelua.

Taideyliopiston lausunnosta eduskunnan sivistysvaliokunnalle

24.2.2014

TAIDE
YLIOPISTO

HELCRE

HELSINKI CREATES WORKS

www.helcre.fi

Lähteitä:

Hautamäki, Antti & Stähle, Pirjo 2012. Ristiriitainen tiedepolitiikkamme. Suuntana innovaatiot vai sivistys? Helsinki: Gaudeamus.

Oksanen Kaisa, Pitkänen Mikko ja Hautamäki Antti. 2011. X2 – Tiedon siirtämisestä yhdessä luomiseen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016. Kehittämissuunnitelma. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Penttinen, Leena ym. 2014. Yliopistosta työelämään : opintopolun työelämäorientaatiota tukemassa. Yliopistosta työelämään ESR-projekti.

Sorjanen, Jussi 2014. Pahoinvointia kulttuurista.
http://yle.fi/uutiset/kolumni_pahoinvointia_kulttuurista/7096479, ladattu 27.2.2014.

Kiitos!

kai.lehikoinen@uniarts.fi